

ÅRSRAPPORT 2022 FOR REVISJONSUTVALET OG INTERNREVISJONEN I HELSE VEST RHF

FORORD

Revisjonsutvalet og internrevisjonen i Helse Vest RHF er begge ledd i å styrke styret si overvaking av internkontrollen. I samsvar med gjeldende instruksar utgjør dette dokumentet den årlege rapporten om utvalet og internrevisjonen sitt arbeid.

INNHALD

1. Revisjonsutvalet	4
1.1 Formål og samansetnad	4
1.2 Oppgåver	4
1.3 Instruks og møte	4
2. Internrevisjonen	5
2.1 Formål og samansetnad	5
2.2 Instruks og møte	6
2.3 Oppgåver	7
2.4 Fagleg fundament og eksterne dialogar	7
3. Internrevisjonsprosjekt i 2022	9
3.1 Ny rapport: Internrevisjon – læring på tvers av uønskete hendingar	9
3.2 Oppfølging av internrevisjonsrapport "Økonomistyring i byggeprosjekt"	11
3.3 Fleire prosjekt	12
3.4 Fleire aktivitetar	13
4. Ekstern evaluering av internrevisjonen	14

1. REVISJONSUTVALET

1.1 Formål og samansetnad

Revisjonsutvalet er eit underutval av styret i Helse Vest RHF og har eit særleg ansvar for å støtte styret til å utøve god verksemdstyring gjennom tilsyn med risikostyring og internkontroll i føretaksgruppa.

Revisjonsutvalet hadde i 2022 følgjande samansetnad:

- Olin Johanne Henden, leiar
- Oddvar Martin Kaarbøe
- Wencke Kristin Røkenes

1.2 Oppgåver

Revisjonsutvalet skal:

- Føre tilsyn med at det er etablert risikostyring og internkontroll som kan bidra til å sikre:
 - målretta og kostnadseffektiv bruk av ressursar
 - påliteleg styringsinformasjon
 - etterleving av regelverk, eigarkrav og eigne vedtekne krav (mellom anna etikk)
 - oppfølging og læring av feil og avvik rapportert frå interne og eksterne tilsyns- og kontrollinstansar.
- Sjå etter at Helse Vest RHF har ein uavhengig og effektiv internrevisjon og ekstern revisjon

1.3 Instruks og møte

Revisjonsutvalet har lagt til grunn at internrevisjonen og revisjonsutvalet ved kvart årsskifte gjer ein gjennomgang av instruksane, og at ei tilråding frå utvalet kan følgje samlesaka til styret, saman med sjølve instruksane. Det ligg til styret å fastsette instruksar for revisjonsutvalet og internrevisjonen.

I 2022 gjorde styret ei klargjerande justering i instruksen til internrevisjonen knytt til teieplikt (sjå kapittel 2.2). Instruksen til revisjonsutvalet vart ikkje endra.

Revisjonsutvalet hadde seks ordinære, samt to ekstra, møte i 2022. Totalt åtte møte. I alt handsama revisjonsutvalet 57 saker i 2022. Protokollane frå utvalet sine møte vert lagt fram for styret til orientering. Internrevisjonen er sekretær for utvalet. Frå administrasjonen i Helse Vest RHF deltek eigardirektør og økonomi- og finansdirektør fast, med talerett. Administrerande direktør deltek normalt på eitt av møta i året.

Utvalet har i løpet av året fått framlagt rapport frå eit internrevisjonsprosjekt og har drøfta oppstart av mandat for internrevisjon på to nye prosjekt.

I revisjonsutvalet sitt møte i april gjekk ekstern revisor gjennom risikobilete og erfaringar frå revisjonen. Årsrekneskapen for Helse Vest RHF vart gjennomgått av konsernrekneskapssjefen i Helse Vest RHF. I utvalet sitt desembermøte presenterte ekstern revisor resultata frå interimrevisjonen på hausten og planane for komande årsrevisjon.

Andre aktivitetar og oppgåver

Revisjonsutvalet og internrevisjonen har ut over dei meir omfattande revisjonsprosjekta gjennomført førebuande analysar og/eller kontrolloppgåver knytt til blant anna:

- IKT- og IKT tryggleik
- Grensekrenkande åtferd og tap av autorisasjon
- Budsjett og økonomisk berekraft i helseregionen for åra som kjem
- Samfunnsansvar og klimarisiko
- Eigenevaluering
- Med meir

For meir informasjon om desse aktivitetane blir det vist til protokollar frå møte i revisjonsutvalet.

2. INTERNREVISJONEN

2.1 Formål og samansetnad

Internrevisjonen skal på vegner av styret i Helse Vest RHF overvake og bidra til forbetringar i føretaksgruppa si verksemdstyring, risikostyring og internkontroll.

I 2020 valde styret å gjennomføre ein grundig prosess for å vurdere den mest hensiktsmessige organiseringa av internrevisjonen i Helse Vest RHF framover. BDO vart engasjert, og arbeidet resulterte i ein rapport som vart presentert for styret i desember 2020. Hovudkonklusjonen var at styret ønska å fortsette med ein kombinasjon av internt tilsette og innleige av eksterne konsulentar. Konklusjonen i sin heilskap kan lesast i styresak 142/20.

Internrevisjonen har sidan 2012 hatt tre stillingar. Sjølv med full bemanning er det ei lita og sårbar eining med eit stort virkefelt, og med ein omfattande revisjonsplan som ligg til grunn for arbeidet. Situasjonen vart ekstra krevjande grunna koronapandemien, som framleis var gjeldande inn i første kvartal av 2022.

Ny leiar av internrevisjonen tiltredde i slutten av august 2021. Leiar starta omgåande jobben knytt til å rekruttera to nye internrevisorar. Desse vart signerte i desember 2021 og starta i mars 2022. Internrevisjonen var fulltalig resten av året 2022 og består no av:

- Bjørn Munthe, leiar internrevisjonen
- Caroline Øie, internrevisor
- Sara Svela, internrevisor

Det er avgjerande at internrevisjonen kan supplere eigen kompetanse og kapasitet med innleidd bistand. Det held vi fram med, men erfaring viser at det er svært viktig å bruka ressursar for å følgje opp konsultentselskapa for å sikre gode leveransar. Best resultat vert oppnådd når oppdragsgjevar følgjer revisjonsteamet aktivt; dette sikrar erfaringsoverføring begge vegar. I dei to prosjekta som starta opp på slutten av 2022, blir ein av revisjonane gjennomført utelukkande med interne ressursar - og ein med innleidd prosjektleiing. I tillegg knyta internrevisjonen til seg fagleg bistand frå ressursar internt i RHF-et i prosjektstyringa.

Sjølv om det er krevjande med nytt team vil internrevisjonen seia seg fornøgd med situasjonen og meiner vi er godt rusta til å tre inn i eit nytt revisjonsår, denne gongen med full bemanning.

2.2 Instruks og møte

I 2022 gjorde styret ei klargjerande justering i instruksen til internrevisjonen knytt til teieplikt.

Internrevisjonen bruker i oppdraga sine innleidde ressursar. Ein innhentar òg ressursar frå det regionale helseføretaket og/eller i føretaka. Desse ressursane blir definerte som mellombelse, men gjennom bistanden sin skal desse både bli oppfatta som, og vera ein del av, sjølve internrevisjonen. For å ytterlegare presisera dette faktumet, og dessutan at dei mellombelse ressursane òg blir omfatta av teieplikta så er det naturleg å presisera dette i instruksen til internrevisjonen. Ei slik presisering klargjer dei mellombelse si rolle og deira ansvar.

I instruksen til internrevisor er teieplikta omhandla spesifikt i punkt 3.4:

«3.4. Internrevisjonen har teieplikt om alt den får kjennskap til under arbeidet sitt.»

Dette punktet vart endra til:

«3.4 Alle som utfører arbeid for internrevisjonen, også mellombels tilsette og eksterne ressursar, har teieplikt. Dei pliktar å verna taushet rundt alle forhold som kjem til kunnskapen deira om føretaksgruppa, brukarar eller personale under arbeidet sitt. Internrevisjonen har sjølv ansvar for at mellombels tilsette og eksterne ressursar blir underlagt teieplikta. Revisjonsrapportar og/eller samandrag av slike rapportar, skal ikkje innehalda personopplysningar.»

2.3 Oppgåver

Innan oppgåva med stadfestingar er det i 2022 avslutta eit prosjekt, nærare omtalt seinare i årsrapporten. Oppfølging av tidlegare prosjekt er viktig, for å sikre gjennomføring av vedtekne tiltak. Erfaringa viser at det er nødvendig å vere klar overfor både RHF og HF-a på premissane for denne oppfølginga, for å sikre gjennomføring av dei tiltaka styret i Helse Vest RHF, og føretaksstyra, har vedteke. Det vart avslutta to prosjekt i 2021. Eit av desse har hatt oppfølginga si i haust (Økonomistyring i byggeprosjekt). Det andre prosjektet, Tvangsbruk i psykisk helsevern, vil bli følgt opp i første kvartal 2023. Brev om dette er sendt til både RHF og HF-a.

I tillegg til stadfestingsoppgåva (prosjekta) skal internrevisjonen på uavhengig og objektivt vis kunne gje uttalar og råd for å bidra til verdiskaping i føretaksgruppa. Vidare skal internrevisjonen vurdere korleis føretaksgruppa handterer risikoen for mislege tilhøve. Desse to oppgåvene blir i størst mogleg grad integrert i dei prosjekta revisjonen gjennomfører.

Sekretariatsfunksjonen for revisjonsutvalet er òg oppgåver som krev kapasitet gjennom året.

Verkeområdet til internrevisjonen er heile føretaksgruppa, altså dei fem helseføretaka og Helse Vest IKT AS. Internrevisjonen har høve til å gjennomføre kontrollar i avtaleinstitusjonar og hjå avtalespesialistar innan dei rammene som er sett i gjeldande avtalar. Dermed femner internrevisjon heilskapen i det som utgjer "sørgje-for"-ansvaret.

Internrevisjonen er fagleg uavhengig av linjeorganisasjonen. Den rapporterer funksjonelt til revisjonsutvalet og styret, og administrativt til administrerande direktør i Helse Vest RHF. I tråd med internasjonale standardar skal leiar for internrevisjonen minst årleg stadfeste for styret si uavhengige rolle. Internrevisor vil for 2022 gje uttrykk for at det ikkje har vore tilfelle der internrevisjonen sin uavhengige posisjon er blitt utfordra, og seier seg tilfreds med den rolla funksjonen har i føretaksstrukturen.

Internrevisjonen har jamlege møte i revisjonsutvalet. Ordninga med faste, jamlege kontaktmøte med administrerande direktør, eigardirektør og økonomi- og finansdirektør i RHF-et har vore gjennomført gjennom heile 2022.

2.4 Fagleg fundament og eksterne dialogar

Internrevisjonsfunksjonen utøver virket sitt med basis i lov om helseføretak og instruks fastsett av styret i Helse Vest RHF. Vidare utfører internrevisjonen sitt arbeid i samsvar med dei internasjonale standardane for profesjonell utøving av internrevisjon, slik dei er fastsett av Institute of Internal Auditors (IIA). Standardane inneheld etiske reglar og krav til profesjonell utøving av intern revisjon.

Internrevisjonseiningane i dei regionale helseføretaka har eit tett og godt samarbeid. Samarbeidet er nyttig, gitt einingane sin likskap i størrelse og funksjon. Det har òg i 2022 vore møte på leiarnivå og samling med alle medarbeidarane. Den årlege nasjonale konferansen for internrevisorar vart fysisk gjennomført i juni. Internrevisjonen hadde som tidlegare informasjons- og erfaringsutvekslingsmøte med Riksrevisjonen. Dette vart i år halde fysisk hos Riksrevisjonens lokale i november.

Dialogen med revisjonsfunksjonar i helseføretaka blir handtert på ad-hoc basis.

3. INTERNREVISJONSPROSJEKT I 2022

3.1 Ny rapport: Internrevisjon – læring på tvers av uønskete hendinger

Formålet med prosjektet har vore å undersøkje om helseføretaka si handtering av uønskete hendingar bidrar til å sikre **læring og forbedring på tvers av fagmiljø og avdelingar i føretaka og mellom føretaka.**

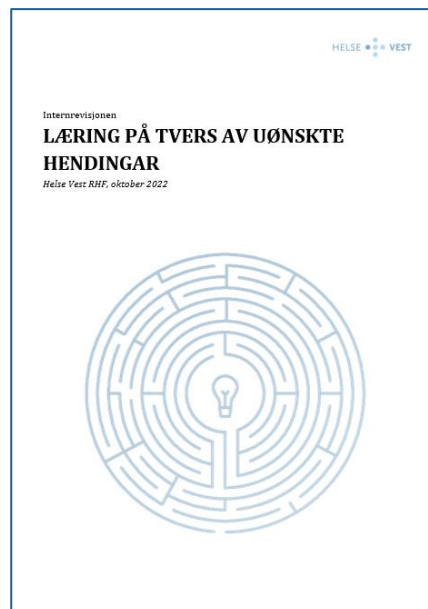
Ut i frå bakgrunn og formålet har vi undersøkt følgjande **hovudproblemstillingar**:

- 1. Korleis sikrar helseføretaka læring etter uønskete hendingar på tvers i eige føretak?**
- 2. Korleis sikrar helseføretaka læring etter uønskete hendingar på tvers mellom føretaka?**
- 3. Styring og oppfølging av pasienttryggleik, under dette:**

- Korleis og i kva grad er arbeidet med pasienttryggleik integrert i etablerte styringslinjer?
- Korleis er styra i helseføretaka og i RHF-et involvert i arbeidet med å førebyggje og lære av uønskete hendingar, på tvers i føretaka og mellom føretaka?

Metode

- **Dokumentanalyse**
 - Rutinar og prosedyrar, planar, mål og tiltak, kurs, rapportering, styresaker
- **Intervju i kvart føretak**
 - Leiarar og tilsette ved ulike avdelingar
 - Fagdirektør
 - Administrerande direktør

- **Spørjeundersøking**

- Utval: leiarar og tilsette innan fagområda kreft, fødselsomsorg, gastrokirurgi og ortopedi (basert på omfang av erstatningssaker/erstatningsbeløp – NPE)
- Svarprosenten kunne vore høgare, men har ikkje vore til hinder for å kunne bruke resultata
- Har gitt mykje viktig informasjon til revisjonen

- **Casegjennomgang av åtte uønskete hendingar**

- For å undersøke læringsprosessen meir i detalj – ikkje saumfara sakene i seg sjølv
- Fleire alvorlege hendingar – avgrensa kva som kan omtalast i rapporten

Konklusjon

Internrevisjonen meiner Helse Vest RHF og føretaka er i gang med eit viktig arbeid for å leggje til rette for læring på tvers.

Samtidig meiner internrevisjonen at det per i dag er ei rekke barrierar som hindrar læring på tvers, og at det i for liten grad blir følgt opp at læring på tvers skjer i praksis, sjølv om system og rutinar for dette på fleire område er på plass.

I det vidare arbeidet er det avgjerande å sikre at systema blir brukt og fungerer etter formålet, slik at pasientar kan møte ei helseteneste som lærer av sine feil uavhengig av kor dei skjer, og som kontinuerleg arbeider med å gi trygge og gode tenester.

På grunn av tett styrekalender vil den ferdigstilte rapporten først bli behandla av styret i Helse Vest RHF i mars 2023.

3.2 Oppfølging av internrevisjonsrapport "Økonomistyring i byggeprosjekt"

Det vart i 2021 gjennomført eit internrevisjonsprosjekt av korleis helseføretaka i Helse Vest handterer økonomisk risiko i byggeprosjekt .

Formålet med internrevisjonen var å undersøkje om helseføretaka i Helse Vest på forsvarleg og tilfredsstillande vis vurderer og handterer økonomisk risiko i byggeprosjekt som er i gjennomføringsfasen, slik at prosjekta vert gjennomført i samsvar med dei gitte rammene, og evaluere kva slags læringspunkt ein kan hente til framtidige byggeprosjekt i Helse Vest.

Totalvurderinga var at helseføretaka i hovudsak følgjer opp økonomisk risiko i prosjekta på eit tilfredsstillande sett. Tilsvarende vart det ikkje identifisert vesentlege manglar i Helse Vest RHF si økonomioppfølging av store byggeprosjekt. Det vart gjort nokre observasjonar av område kor ein vurdererte at oppfølginga av økonomisk risiko kunne styrkast. Dette gjaldt både på RHF-nivå og dei undersøkte prosjekta.

Helse Vest RHF stilte i liten grad krav til styringssystem for prosjekt i gjennomføringsfasen, og på tvers av føretak og prosjekt vart det i liten grad lagt til grunn felles prinsipp for korleis operativ økonomistyring skal takast i vare. Føretaka har ikkje krav på seg om å dokumentere at prosjekta er rigga i samsvar med «Fullmakter i utbyggingsprosjekt» vedteke av styret i Helse Vest RHF. Revisjonen viste at det er risiko for at ikkje alle krav i fullmaktsdirektivet vert etterlevd i alle prosjekt.

I undersøkte prosjekt var det i liten grad nedfelt detaljerte prosedyrar for dei oppgåver og kontrollar som vert utført for å vurdere og handtere økonomisk risiko.

Vidare viste undersøkinga at det mellom prosjekta var skilnadar når det gjeld systematisk bruk av usikkerheitsanalysar og usikkerheitsstyring for å handtere økonomisk risiko.

Undersøkinga viste eit potensial for at det på tvers av føretak og prosjekt vert gjennomført meir regelbunden og systematisk erfaringsoverføring. Til tross for skilnadar som krev lokale tilpassingar verka prosjekta på ulike område å ha etablert gode praksisar som kan gje læringspunkt på tvers av prosjekta.

Styra i RHF-et og HF-a behandla rapporten og handlingsplanar frå administrasjonane i september og oktober 2021.

På seinhausten i år sende internrevisjonen ut brev til alle føretak kor vi bad om ei tilbakemelding som beskreiv kva som er gjort frå administrasjonen si side innan dei

tema rapporten tok opp. Føretaka blei bedd om å sjå til anbefalingane i rapporten, og den handlingsplan som de hadde lagt fram for sitt styre. Deretter blei dei samla tilbakemeldingane sendt til Helse Vest RHF, ved eigardirektør, for å få deira tilbakemelding på dei same spørsmåla.

Konklusjon

Konklusjonen er at internrevisjonen i det store ser seg nøgd med dei tilbakemeldingane som har komme inn. Samtidig ønskjer internrevisjonen å visa til at det er noko variasjon i kva grad råda frå revisjonen er teken til følge i dei respektive føretaka. Undersøkinga viste at det mellom prosjekta eksempelvis er skilnadar når det gjeld systematisk bruk av usikkerheitsanalysar og usikkerheitsstyring for å handtera økonomisk risiko. Dette er framleis gjeldande. Relatert til dette registrerer internrevisjonen at krav om oppdaterte usikkerheitsanalysar er tekne inn i Helse vest RHF sin oppdaterte "Prosedyre for avgjerd og gjennomføring av investeringsprosjekt" (behandla i Helse Vest RHF sitt styre den 20.04.22, sak 49/22).

3.3 Fleire prosjekt

Internrevisjon av uønskt variasjon i pasientforløp BUP

Prosjektet kom opphoveleg inn i revisjonsplanen i 2018, og eit prosjekt starta opp våren 2019. Men etter oppmodingar frå føretaka vart det utsett og først prioritert att i 2021.

Formålet med prosjektet er å undersøkje om det er uønskte variasjonar i Helse Vest kva gjeld mottak av tilvising, vurdering av tilvising, og behandling av barn og unge i det psykiske helsevernet. Bakgrunnen er at det er ein gjennomgåande risiko innan psykisk helsevern for at like pasientar får ulike rettar og forløp, både i og mellom helseføretak.

Prosjektet vil mellom anna kartleggje og vurdere om føretaka sikrar:

- at barn og unge i psykisk helsevern blir prioritert i tråd med nasjonale prioriteringsretteleiarar,
- at barn og unge innan same diagnosegruppe får mest mogleg likeverdige utrednings- og behandlingsforløp,
- spesialisert kompetanse for behandling av dei mest komplekse psykiske lidningane.

Internrevisjonen varsla at ein i gjennomføringa av dette prosjektet ville ha behov for innleie av ekstern kompetanse og kapasitet. Etter gjennomføringa av minikonkurranse vart oppdraget tildelt Deloitte AS. Oppstart av sjølv prosjektgjennomføringa vart utsett til hausten 2022 av omsyn til føretaka si utfordrande bemanningssituasjon som følge av koronapandemien.

Internrevisjonsprosjektet er omfattande, men har god framdrift og internrevisjonen reknar med å ha sluttrapporten klar i løpet av våren 2023.

Internrevisjon av brukarmedverknad i helseføretaka

Prosjektet kom inn i revisjonsplanen i 2020, etter innspel frå regionalt brukarutval (RBU). Det vart vist til at det er skilnader både mellom ulike fagområde og mellom dei ulike føretaka. Ein har peikt på stor uønskt variasjon i brukarmedverknaden på systemnivå. Brukarrepresentantar har ulike verv i prosjekt- og styringsgrupper. Mange opplever god dialog og konstruktive møte. Andre opplever dårleg informasjonsutveksling og at dei ikkje blir tekne skikkeleg med. Nokre blir involvert alt for seint i prosjekta, etter at viktige avgjerder allereie er tekne.

Det er viktig at ein prøver å kartleggje omfanget av ein slik uønskt variasjon. Eit internrevisjonsprosjekt kan søke å identifisere korleis dette artar seg, og kvifor det er slik.

Formålet med revisjonen er å undersøkje korleis brukarmedverknaden på systemnivå er i dag - korleis han fungerer og kor han eventuelt ikkje fungerer. Dette vil gje oss innsikt i eventuelle uønskte variasjonar.

Brukarrepresentantar utgjer ein betydeleg ressurs med mykje erfaring. Der brukarmedverknaden fungerer, og brukarane sin kunnskap vert tilført prosjekta dei er med i, får ein styrka kvalitet på helsetenestene.

Prosjektplanlegging, kartlegging, analysar og rapportering går føre seg hausten og vinteren 2022-23 og vil resultere i ein rapport juni 2023.

Denne internrevisjonen blir utelukkande gjennomført med interne ressursar.

3.4 Fleire aktivitetar

Internrevisjonen i Helse Vest RHF skal halda fagleg høg standard. For ytterlegare å sikra dette så følger dei tilsette i internrevisjonen ein mastermodul på Handelshøyskolen BI, Oslo, innanfor områda compliance, governance, risk og internrevisjon. Kurset går over eit år, frå hausten 2022 med både prosjektoppgåve og eksamen seint på våren 2023. Kurset tek i denne perioden ein del av kapasiteten til revisjonen.

4. EKSTERN EVALUERING AV INTERNREVISJONEN

Internrevisjonen har over tid blitt søkt utført i samsvar med dei internasjonale standardane for profesjonell utøving av internrevisjon. Standardane inneheld etiske reglar samt omfattande krav til profesjonell utøving av intern revisjon.

Ein viktig del av krava i standarden er at leiar for internrevisjonen gjennomfører løpande oppfølging av internrevisjonens prestasjonar. Vidare skal det gjennomførast periodiske eigenevalueringar, samt periodisk evaluering gjennomført av andre partar innanfor organisasjonen med tilstrekkeleg kunnskap om internrevisjon. Minst kvart femte år skal det òg gjennomførast ein ekstern evaluering. Sjå IIA standard 1312:

«1312 Eksterne evalueringer

Eksterne evalueringer må utføres minst en gang hvert femte år av en kvalifisert, uavhengig person eller et evalueringsteam utenfor organisasjonen. Leder av internrevisjonen må drøfte følgende med styret:

- *metode og hyppighet av eksterne evalueringer og*
- *kvalifikasjonene og uavhengigheten til den eksterne personen eller evalueringsteamet, herunder mulige interessekonflikter»*

Siste eksterne evaluering av internrevisjonen i Helse Vest RHF vart gjennomført i 2017. Den gang var det generalsekretæren i IIA Norge som leia evalueringa. Den overordna konklusjonen frå evalueringa var:

«Etter vår mening er rammebetingelser, organisering og utøvelsen av internrevisjon hovedsakelig i overensstemmelse med definisjon av internrevisjon, de etiske regler og internasjonale standarder for profesjonell utøvelse av internrevisjon.»

Då siste eksterne evaluering vart gjennomført i 2017 skal det igjen gjennomførast ei evaluering i 2022.

På grunn av redusert bemanning i starten av året, erfaring og kapasitet var det ikkje formålstenleg å gjennomføra ei ekstern evaluering av internrevisjonen før mot slutten av året. Dette ga dei nye tilsette tid til å bli sett inn i sine oppgåver og ansvar før ekstern evaluering finn stad. Det vart av den grunn tilrådd frå revisjonsutvalet at den eksterne evalueringa blir gjennomført vinteren 2022-23.

Den eksterne evalueringa starta opp i månadsskiftet november/desember og er leidd av PwC. Evalueringa vil ferdigstillast i mars 2023.

Helse Vest RHF
Postboks 303 Forus
4066 Stavanger

Telefon: 51 96 38 00
helse-vest.no

